

Szerkesztői szállítás

Belső-kiadályozás 21. számú, hogy a lap szellemi részét illető közlemények czimzandók.

Az értekezések czimzandók. Kérjések nem adnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre 12 frt.
Félévre 6 frt.
Negyedévre 3 frt.
Egy órára 1 frt.

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

„KELET”

előfizetési feltételei:

Egész évre 12 frt. Negyedévre 3 frt.
Félévre 6 frt. Egy órára 1 frt.
Egyes szám ára 5 kr.

Az előfizetési pénzek — legczélszerűbben postai útvánnyal — Kolozsvárra, Stein János könyvkereskedésébe küldendők.

A „Kelet” kiadóhivatala.

Választási törvény és census.

X.

(D.) A mint utóbbi cikkünk zártételéből kitűnik, mi maradandó választó kerületeket óhajtanánk megalapítani az új választási törvénnyel; és megvannak erre nézve indokaink, melyek előbbi elmékedéseinknek egyszersmind corollariumai.

Meglehet, cikkeinket, mint a provincia productumát kevesen méltatják, csak megjelenésük zughelye miatt is, alapos figyelemre, és épen e feltevés befolyása alatt írva, kerültük a mélyebben elemző részletességeket; pedig elég fontosnak látnók e kérdést, hogy akár könyökig nyuljunk bele annak tudományos taglalásába.

De maradjunk az általános vonások mellett.

Óhajtanók, hogy a megyerendszerben befoglatott politikai, közigazgatási, s egykor talán törvénykezési kerületek legyenek, egyszersmind maradandó követválasztó kerületek.

Óhajtanók pedig:

a) azért, mert alkotmányos életünk lendületével, s főként, ha a század szelleme a béke olajágát hordaná bár egy időre Európa felett, remélni lehet, hogy a népesedés hazánkban gyorsan fog fejlődni és változni, s nem czélszerű az, hogy parlamentünk létszámát a változó népesedési lustráktól feltételezzük, s a követválasztást ily időszakonként előforduló népszámlálásokkal terhesbítsük. Egyszer a parlament reformjakor számba kellene venni magunkat, elosztani minden megyét 40 ezer lélekkel, s a hányados határozná meg a megyei politikai kerületek számát; minden 40 ezer lelket magában foglaló complexum lenne egy politikai kerület, felosztva két vagy három járásra. E kerület élén állana egy alispán, a járasok élén a járásfőnökök, vagy ha még fenn akarnók tartani a szolgaság fogalmát — a szolgabírák. Ekkora kerület, mely egyszersmind a keblbi autonóm közigazgatás költségeit megbiro, egyszersmind lehetne véglegesen megállított választó kerület, a melynek népessége a törvényben szabályozott választási jog alapján választana s küldene népképviselőt az országgyűlésre. — Óhajtanók:

b) azért, mert egy oly kerület, melynek népességét a közigazgatási s igazságszolgáltatási keblbi viszonyok egymással folytonos érintkezésben tartanák, egyszersmind egy erkölcsi testület-félet képezne, melynek keblében némileg egy közös szellem, egy specialis közvélemény fejlődne ki úgy a politikai irányban, mint azoknak megítélésében, kiket az oly fontos képviselői állással a nép megbizni óhajt; és óhajtanók

c) azért, mert ha egy kerület, mely szabatos közigazgatási berendezés alatt áll, s megszokta központját, megszokta saját háztartása belső rendjét s fegyelmét; egyszersmind e megszokott politikai határokon belül gyakorolja a választást: bizonynyal egyetértőbb, mindenestre már csak a miatt is a tömeg kevésbbé féltelenkedő, mert mindenki tudja, hogy ismerősök közt van, kik esetleges kihágásainál személyére ismernek, s ez visszatartóztatja a szenvedélyek azon merészebb kitöréseitől, melyekre a tömeg hajlandó, midőn egyéniségét egy ismeretlen néphullámmatba feloszolni érzi; óhajtanók végül

d) előbbi cikkünkben érintett azon indokból, hogy így a választó nép szabatosan beosztott közigazgatási csoportozatok kerete közé levén vonható, könnyen lehetne a választást akép intézni, hogy

minden külön közigazgatási járásban lakó választó egy bizonyos, előre kitűzött időben, jelenjék meg a választás színhelyén; és elintézhető az is, a mint nálunk az utóbbi időkben a jó rend lényeges előnyére gyakorlatba jött, hogy az ily járasokba foglalt községek választó lakói községenként szólittatnak elé a választási terembe, s így még a székel földön is, hol az általános népszavazat van gyakorlatban, községenként jelenvén meg a választók, a legnagyobb szám, mely összetalul 100—120 egyé- nen felül nem megy, s így a választásnál a jó rend sokkal biztosabban fenn lehet tartani; ez pedig épen nemhogy sértene a választás jogát, de sokkal inkább biztosítja azt, midőn a tömeges megjelenés- nek, a mint fájdalom, uéhol már tapasztalhattuk, pártszenvédeyek miatt a választó polgár nem ritkán volt insulatusoknak, sőt durvább bánásmódnak, megtámadtatásnak s verekedéseknek is kitéve, a minél fogva ily helyeken a békeszerető polgárok igen számosan félrevonultak a választásoktól, nem akarván magokat a nagy tömeg durva bántalmainak kiten- ni. Így a jó rend biztosítása épen a választási jog szabad gyakorlatának biztosítása. Ha tehát a választási kerület egyszersmind egy közigazgatási kerület szerves keretje közt alapittatik meg, úgy hisszük a fennebbi módon a rend teljesleg biztosítva lehet ezen keret között.

A fennebbiekben a választási törvény és census reformja körüli nézeteinket elmondottuk, a nélkül, hogy itt helyét láttuk volna egy ily törvény részleteinek projectálásába menni át; ezúttal fejte- getett eszméinket ezen tételekben recapitulálhatjuk:

1) A népképviselő választásra minden érett koru birtokos vagy iparüző, önálló honpolgár fel van jogosítva, és pedig városokban az 1848-ki vá- lasztási törvényben megállított censussal bírók, va- lamint a vármegyei választó kerületekben legalább 8 frt egyenes adót fizetők közvetlenül; a fennebbi censuson alább levők közvetölegesen küldötteik által, törvény által határozatván meg, hogy hány közve- töleges választásra jogosult küldhet egy választót. A honoratorokra nézve fennálló 1848-ki törvénye- ken nincsen e részben változtatva.

2) Egy követ választására van feljogosítva a minden királyi város, illetőleg királyi várossal köz- igazgatásilag összekapcsolt terület, ha népessége 30 ezer lélekszámon alól van, azon felül minden 30 ezer lélek után még egy képviselő számittatván;

b) mindazon városok, melyek azelőtt is képví- seleti joggal bírtak;

c) minden megyei választó kerület, mely az illető megye összes népességének 40,000 számmal elosztásával kijöendő hányados szám szerint állit- tatik meg most egyszer mindenkorra; annyi ma- radandó kerület alakittatván a megye határain belül, a mennyi 40,000 lelket a megye népessége kiad. Ha azonban a maradék 15,000 lelken felül megy, a kerületek száma egygyel szaporittatik, a kikerekítés az így beosztott népességi arányhoz képest eszkö- zöltetvén. Oly megyék és székek, melyeknek népes- sége a 40,000 lelket nem is üti, egy követküldésre továbbra is feljogosítva maradnak.

3) A megyei választó kerületek oly módon alakittatnak, hogy azoknak keretén belől essenek a közigazgatási járasok, s hol ez a járasok mostani beosztása szerint nem kivihető, ott a járasok újból szervezendők azon czélból, hogy minden választó kerület járasonként összetartozó községekből legyen megalakitva.

4) A választás a kerület központján hajtatik végre, szavazatuk beadására minden járás népessége külön, előre kitűzött órákra jelenik meg a választás színhelyén, s minden egyes választó szavazatát azon község többi választóival egyszerre adja be, a mely községhez tartozik. Azon sorrend, mely szerint a járasok községei rendre leszavaznak, a szavazat szin- helyén írásban kiszegesztetik s e sorrend szerint a községek rendre szólittatnak elő.

Igen természetes, hogy ezen módozat kizárja a kikiáltás általi követválasztást, a melyet a 48-ik törvények fenntartottak ugyan, de melyet a gyakor- ló számunk a szent-ünnepek miat szerezden jelenik meg.

lati élet felettébb fontos jog gyanánt nem tűntetett föl, legalább is azt a választók igénybe nem vették. Részünkről ezt nem tartjuk oly lényeges kérdésnek, mint magát a rendet a választásoknál. Már pedig tömeges választásoknál alulról oly pressio gyakorol- tatik, a mely magánál a felülről jövő pressional is veszélyesebb, miután ez utóbbinak van övszere a tit- kos szavazatban, az előbbi pedig magának az élet- nek kockáztatásával jár.

Az általunk elősorolt irányban látnók szüksé- gesnek választási törvényeink reformját; meglehet né- zeteink tán sokak előtt újdonságok gyanánt tűnnek föl oly, — részletek, a melyeket mások s mi is már évszázadok gyakorlatából ismerünk, s a melyek ép azért, mert a gyakorlat által vannak igazolva, meg- érdemlik a gondolkozóknak komolyabb és mélyeb- ben ható figyelmét. Minket észrevételeink s eszmé- ink elmondására a közérdek ösztönöz; mert hisz, ha csak egy homokszemet vihetünk a közhaza épü- letéhez, vétek volna e homokszemet a helyett, hogy helyére vigyük, a sárba ejtenünk.

Pest, máj. 25. 1871.

(A.) A közös külügyminiszteriumnak a veres könyv- ben közzétett s a mult november havától folyó évi april végéig terjedő levelezéseiben az újdonságvadász kevés ed- dig ismeretlen fog találni. De a közölt okmányok tar- talma mégis sok tekintetben érdekes s kétségkiyül kellő világot vet külügyi politikánk folyamára. A nevezett hat hónap idején négy nemzetközi vitakérdés vagy fontosb eredmény foglalkoztatta a diplomaiat világot. A veres könyv okmányai ezen események szerint négy osztályba vannak csoportosítva.

Első sorban áll a londoni értekezlet, melylyel a ve- res könyv okmányainak legeslegnagyobb része — 82 da- rab — foglalkozik. A londoni értekezlet történetét olva- sáink már régebből ismerik. Czélja az volt, hogy Orosz- országnak ohajait a fekete tenger semlegességére vonatko- zólag megvizsgálja s a párisi szerződés illető pontját mó- dosítsa. A fekete tenger nemzetközi jogállapotával pedig a dunai szabad hajózás kérdése a legbensőbb összefüggés- ben áll. A diplomatiának tehát feladatul az jutott, hogy a Pontus és az Alduna jöendő viszonyairól új nemzet- közü megállapodást alkosson. Miután azonban Oroszország, mely a fekete tenger semlegességét váratlanul előtérbe hozta, ezt a jog elveivel direct ellenkezésben álló módon tette; a diplomatiának még azon feladat is jutott, hogy a pétervári cabinet kihívó fellépése által megsértett jog- rendet s a szerződések szentségének elvét ujlag diadalra jutassa.

Beust gróf ez utóbbi kérdésben egészen kezdeménye- zőleg lépett föl. Utasította Apponyi gróft, az osztrák-ma- gyar birodalom értekezleti meghatalmazottját, hogy szól- lita fel az értekezlet elnökét, Granville lordot, miszerint a tárgyalás megnyitása előtt azon ünnepélyes nyilatkoza- tot tegye, hogy a több hatalom által kötött nemzetközi szerződéseknek önkényesen, a többek beleegyezése nélkül érvényökből kiemelni vagy részletesben módosítani nem szabad, s hogy az értekezlet nem a végből gyűlt össze, miszerint Oroszország jogtíró nyilatkozatát tudomásul vegye, hanem a még minden pontjában érvényesnek te- kintett 1856. szerződés egyik pontját saját jó szántából netalan módosítsa. Beust gróf kijelenti a meghatalmazot- taknak adott utasításban, hogy ha Granville nem akarna ilyenmő nyilatkozatot tenni, a birodalom képviselője te- gye meg s gondoskodjék, hogy az a jegyzőkönyvben he- lyet találjon. Ez csakugyan megtörtént. A hatalmak kép- viselői egyhangulag — Oroszországot sem véve ki — elfogadták a declarációt, mely az első ülés jegyzőkönyvé- hez külön mellékletben lön csatolva.

A londoni conferencia más pontjaira, valamint az Oroszország iránti egész föllépésre nézve Beust gróf min- denben az angol politika vezérletére bizta magát s noha az ügy békés elintézésének ohaját is kifejezte, készen nyilatkozott, Angliát minden esetben támogatni s azt minden uton kísérni. Az értekezleten Apponyi gróf a fekete tenger kérdésével, Széchen gróf pedig, mint a spe- cialis magyar érdekek képviselője a Dunakérdés elintéző- sével volt megbizva. A birodalom a konferencián főleg két követeléssel szerepelt. Először az Európa Dunabizot- tság lételének tizenkét évvel való meghosszabítását, azu- tán pedig az Aldunán végzendő folyam szabályozási mun- kálatok létesíthetésére a hajók megvámltatásának jogát követelte. Mindkét követelése megvalósult, nem ugyan egé- szen oly módon, mint külügyi hivatalunk ohajtotta, de ál- talában véve megnyugtató és a czélhoz vezető for- mában.

Mi az ide vonatkozó sürgönyök egyik főmozzanatát képezi, az azon feltűnő körülmény, hogy a birodalom ohajait első sorban a porta ellenezte, melynek képvisé- lője minden pillanatban új utasításokat kapott Konstan- tinápolyban. A török kormány ezen bizalmatlanságának okát egyik természetszerű barátja ellen, a pétervári kabi-

net mesterkedéseiben kell keresnünk. Az orosz befolyás tette bizalmatlanná a portát a monarchia ellen s ezen befolyás jövőben is nem egy kellemetlenséget fog ott nekünk okozni. Ellenben Poroszország magatartása az osztrák-magyar követelésekkel szemben — a közlött sürgönyök szerint — igen szíves és előékeny volt, azonban ez sem segíthette az illető ohajokat teljes diadalra.

A vörös könyv többi okmányai a francia köztársaság elismerésére, a román állapotokra s a tengeri jog revisiójára vonatkoznak. Az e tárgyakat érintő okmányokról más alkalommal fogunk szólni.

BELFÖLD.

Román lapszemle.

(1) A Gazeta Transilvaniei még folyvást a brassói testvéresülési ünnepélylyel foglalkozva, szemle alá veszi a hatását, mit az, úgy a magyar, mint a román sajtóban tett, s arra a következtetésre jön, hogy úgy a hazai, mint a romániai román lapok, az egy „Trompeta Carpatilor” kivételével, fel nem bírják fogni, hogy mi értelme lehet ezen demonstrációnak a jelen idő és politikai viszonyok közt. Mert ez csak is localis érdek szüleménye lehet, s csak is a brassói román és magyar népre vonatkozhatik, miután sem a román népet, sem a román sajtó részét benne nem vett, de sőt nagyobb rész ily körülmények közt, még az ideát is visszautasítja. Mutatja ezt az, hogy midőn a hír először el kezdte a dolgot emlegetni a Federatiunea „humbugnak,” koholmányoknak stb. nevezte el.

A magyar sajtó melegebben fogadta ugyan az eszmét, de ez mit sem nyom a latban, mert a magyar nép a kibékülés alatt azt érti, hogy a románság mindenét feladja a nélkül, hogy viszont bármit is kapna. A „Kélet” kívánja, hogy tartós nyomokat hagyjon ezen ünnepély mind a két nép szívében, azonban ép az időben a választási törvénnyel foglalkozva a 8 frt. censust is igen democraticusnak tartja az erdélyiekre nézve, *) noha tudja, hogy a románok a jelenlegit is úgy tekintik, mint politikai lételők eltemetőjét. Azonban ilyen a politika, mást beszélnek, s megint mást tesznek az emberek. Felhasználják egymást, mint valamely gépet.

Mutatja a románság véleményét ez ügyben Acentie volt tribunusnak s a fogarasi értelmiségnek távirati nyilatkozata, mely utóbbi így hangzik: Brassoia! Önök ünnepélyekkel tönkre tették az erdélyi románok 20 éves politikáját, s a légbe röpitették az alapot, melyen mostanig állott.

Az ezután jövő nyilatkozatokat is kiadni igéri a Gazetta, hogy tünjék ki, valjon a szerdahelyi gyűlés óta változott-e a románság politikai nézete, vagy sem.

Május 15-ét az idén is megünnepelte az erdélyi románság, s erről a lapokat értesítik, fájlalván, hogy a „pronunciamentulu”, noha három éves, még sem veszik a magyarok tekintetbe, pedig a románságnak ez az egyetlen politikai programja, melynek elfogadásával lehetne a testvéresülést kivinni.

A „Federatiunea”-nak írják Balászfalváról: „Az ideovaló emberek emlékeznek, hogy 1848 és 1861-ben a magyarok már eljártak az erdélyi románság felé, mit most a brassói ünnepélylyel csináltak. Összefogtak egy pár román embert s megvendégeltek őket, kikállították: Ime a románság meg van elégedve a magyar aristocrazia uralmával! Nem felejtették el, hogy Kolozsvárt egy gymnasiával mily szerepet játszottak el 1861-ben. Ezek megszokott dolgok, s ha a mostani veszélyes körülmények között ismételtetnek, természetes. Azonban, hogy művelt és állással bíró emberek játszójk a Dumitrescu 1861-beli szerepét, mint azt a brassói 147 aláíró tette, ezt már ki sem hitte volna el. Hogy ily emberek tapodják lábbal az erdélyi románok legjogosabb kívánalmait, a kik hivatva volnának előljárni, ez csaknem kétségbeesztő. Mert a míg a románság ily jogtalan helyzetben nyög, a míg a románság vissza nem kapja minden elvesztett jogait, s a míg a magyarok az övéket nem osztják meg a románokkal, addig a brassói testvéresülési ünnepély csak fájdalmas visszaemlékezést okoz, s azon ohajtást, hogy jöjjen el a valódi testvéresülési ünnep, midőn az egyenlenség, melynek a románság nem oka, megszűnven, egyhangulag s szívből nyújtsanak két nemzet egymásnak testvérik ezet!”

A szász universitás ülései.

— A máj. 23-diki délutáni, ülésen a költségvetési vita folytatott. Legérdekesebb tárgy volt a gyűlésen a szászvárosi iskolák felirát, melyet egész terjedelmében közlünk annak idején. E felirát az iskolai segélyek hátrálékának kifizetését akarja függesztetni s az 1850-ki universitás ezirányu határozatának megsemmisítését, az egyetemi vagyon nem levén elégséges ama — kizárólag a luth. szász iskoláknak adományozott — segélypénzek kifizetésére.

Az előadó, Brennerberg Fer., tekintettel arra, hogy a szászvárosi ev. ref. iskola segélyzése, egy későbbi pontnál — Macellaria indítványával — úgy is el fogintéztetni, e felirát mellőzésével, napirendreterést indítványoz. Dr. Lészai, két ízben is szólván, följefiti, hogy az előadó érveléséből koránt sem tűnik ki, hogy az 1850-ki universitás törvényszerűleg járt volna el az iskolák segélyzési ügyében s például Szászvárosszék nem hatalmazta föl (az akkori rend szerint) küldöttjét, hogy arra szavazzon, kéri tehát, hogy ne némissa el a gyűlés e kérdést napirendre terésé által, hanem a békés tárgyalás folytán tege lehetővé a közmegnyugvást előidéző határozatot. Dr. Tincu ugyanily értelemben szól, mert az 1850-ki universitás nem csak szász nemzeti, hanem lutheránus felekezeti vagyonná teré a közvagyon. A szász küldöttek azonban az előadó mellett nyilatkoztak s a szavazásnál annak javaslata fogadtatott el, mi ellen dr. Lészai külön véleményét is jelentett be. Az iskolasegélyzési ügy tehát egyelőre

sértetlen marad, Maager K. egy indítványára, illetőleg dr. Lindner erre vonatkozó módosítása következtében azonban a bizottsághoz utasítatik e kérdés, hogy az adjon javaslatot, mily módon lehet a segélynek az eredeti célra föl nem használt részét real- és iparoskolákra fordítani. (Ez utóbbi határozat a votum Minervae útján hozatott.) Az ülés többi tárgyai szintén iskolai segélyezések körül forogtak.

A máj. 24-iki reggeli ülés tárgyai közül kiemeljük a brassói gör. keleti és a szászvárosi ev. ref. gymnasium segélyezési ügyét. A brassóiak az eddigi 3000 frt segélyt állandólag 5000 frtra kérik emeltetni s az előadó mind ez 5000 frt, mind a szászvárosi évi 3000 frt. állandósítását indítványozza. Rövid vita után fölvétetik mindkét gymnasium számára állandólag évi 3 ezer frtnyi segély, a brassói számára pedig eshetőleg még 2000 frt. Előismeréssel kell kiemelnünk, hogy e két nem-szász iskola segélyezése ellen egyik pártból sem emelkedett egyetlen hang sem.

Az ülés további folyamán a költségvetés tárgyalása folytatott egész azon pontig, mely a szászok ispánjának 2000 frtot indítványoz, némely a multban tett költségei megtérítéseül. A gyűlés, Gibel polgármester elnöklete alatt, meg is szavazza azt. Az ugyanazon délutáni ülés szintén a költségvetés tárgyalását folytatá.

Országgyűlési tudósítás.

Pest, május 25.

Elnök Somssich Pál, jegyzők: Majláth, Széll, Jámber.

Simay Gergely interpellálja a vallás- és közoktatásügyi ministert, ha vajjon a 4 évi tanfolyamból álló jogtanodáknál teljességgel nincs-e helye a magántanulásnak, s ha nincs miért?

Gr. Bánffy János ugyanazon minisztert interpellálja, kérdvén: szándékozik-e a miniszter az 1848. 18. t. ez. 40. §-nak, mely az akademia számára köteles példányokat rendel a hazai kiadványokból, érvényt szerezni?

Pauler minster felelve, hogy ez irányban érkeztek be a legújabb időkig panaszok, ezek folytán felszólítja a hatóságokat, hogy a kebelőkben levő nyomdákat az idézett törvények teljesítésére utasítsák.

Hodossy Imre a szegedi királyi biztosi ügyben terjeszt be interpellációt a belügyministerhez.

Táncsics Mihály Fiume érdekében interpellálja az összes kormányt.

Irányi Dániel határozati javaslatot nyújt be, mely szerint utasítandó a közoktatásügyi miniszter, hogy a tornaszatnak az elemi iskolákba, különösen a hadgyakorlatokra való tekintettel való behozatala iránt törvényjavaslatot terjesszen be, hogy ez által a tényleges szolgálati idő hiányai pótolhatók legyenek.

Huszár Imre, mint központi bizottsági előadó jelentést tesz az urbéri, valamint az irtványokra és telepítvényesekre vonatkozó törvényjavaslatok iránt adott főrendiházi üzenet tárgyában.

Erre kihirdették a gazdasági, pénzügyi, vasuti, kervevényezési, mentelmi és számvizsgáló bizottságokra beadott szavazatok eredménye.

Kerkápoly pénzügyminiszter törvényjavaslatot nyújt be a fővárosi közutak létrejötté folytán leendő építkezések adómentessége iránt.

Szilágyi Virgil a központi bizottság részéről tesz jelentést a gömöri vasutak némely ága és a gácsországi vasutakról szóló törvényjavaslatok tárgyában.

A napirend felvételén, tárgyalás alá kerül a fiumei kikötő kiépítésére megszavazandó összeg iránti törvényjavaslat.

Széll Kálmán előadó a kp. bizottság jelentése értelmében elfogadásra ajánlja a törvényjavaslatot, mely szerint az e célra felveendő 13.120.000 ftból a jelen évre 1 millió folyóvá tétetik.

Máttyus Arisztid nem kíván e téren oly veszedelmes concurrenset, mint az osztrák Lloyd-társulat, azért rosza, hogy ennek subventionálisa a közös budgetbe fel van véve; indítványozza egy tengeri hajózási és kereskedelmi társulat létesítését.

Várady Gábor rosza, hogy a kormány eljárását, hogy a háznak alkotmányos tárgyalás végett előterjesztendő javaslat nélkül egyeztet be az osztrák Lloyd subventionálításába, minek költsége különben az 1872-ki közös budgetbe nem lehetett volna felvehető, az azzal kötött szerződés év folytatán lejárván.

Erre a javaslat általában elfogadtatik, a részletezésnél Irányi Dániel a kölcsön minősége tárgyában (2. §.) intéz kérdést a kormányhoz. Kerkápoly pénzügyminiszter szerint az ily kölcsön kötésére azért látta magát a kormány indíttatva, mert a kincstári utalványok kezelési költségei daczára, az évről évre növekedő haszonnal jár. Zsedényi Ede óvatosságot javasol a kölcsönök kötésénél, Horn Ede pedig az ily operatiót szerencsétlennek jelezvén az egyszerű felveendő specialis kölcsön helyett a sükséghez képesti évi fedezetet ajánlja, mert az egyszerű felvett kölcsönből apródonként sok elvész. Simonyi Ernő és az előadó hozzászólása után a §. úgy, mint az egész javaslat a kp. szövegezésében elfogadtatik.

Második tárgy: a horvátországi államutakra és folyókra 1869. évben fordított költségek megtérítéséről szóló törvényjavaslat.

Szontagh Pál előadó a központi bizottság jelentéséhez képest elfogadásra ajánlja a javaslatot mi Irányi rövid megjegyzése után megtörténik.

Hasonlóképp elfogadtatik általánosságban egy, mint részleteiben a határörvidéki és fiumei kerületi tengeri kikötőkre pótlólag megajánlott összegekről szóló törvényjavaslat.

A napirend további tárgya a közbiztonság helyreállítása végett tett rendkívüli intézkedések végbefejezéséhez szükséges póthitelről szóló törvényjavaslat, mely szerint a belügyminister rendelkezésére a folyó 1871-ki évre 140.000 forint rendkívüli póthitel lenne megszavazandó.

Szontagh Pál (gömöri) ajánlja a törvényjavaslat elfogadását.

Helpy Ignác felvilágosításokat szeretne nyerni a kir. biztosság ellen emelt panaszokra nézve. — Madarász József ellene szól a megszavazásnak; b. Simonyi Lajos megszavazza az összeget.

Tóth Vilmos belügyminiszter Madarásznak nem kíván felelni, mert látja, hogy más dictionariuma van, midőn a közbiztonság helyreállítása iránti intézkedést erkölcsi súlyedés jelének bélyegzi A királyi biztosságra vonatkozólag azonban felvilágosításokat kíván adni, — először is olvassa a kiküldetést elrendelő rendeletet, melyből világos, hogy a bünvizsgálatra is fethatalmazva volt a kir. biztos. Azt hiszi, hogy az eddigi eredmény kockázatától a nélkül nem is volna megszüntethető az ideiglenes intézmény, nem pusztán a folyó ügyek miatt, de mivel könnyen visszaállhatna a régi állapot. Hogy egyes helytelen intézkedései lehettek a biztosnak vagy közsegeinek, megengedi, de ezt nem látja abban, hogy bünvizsgálatot teljesít, — mire fel van hatalmazva, de ítéletet nem mond. — Csak egy, a Löbl-féle panasz érkezett eddig ellene a kormányhoz, de itt meg kell jegyezni, — hogy nem egyszerű lopásról, hanem 8-szori postassikkasztásról van szó, s a vádak sok és nagy volta teszi huzamossá a vizsgálatot, miként a miniszter megkeresésére a delegált bíróság kijelenté. Hogy törvényt alkalmazzon, a mesék országából vétetett, — végül kijelenti, hogy a biztost gyors eljárásra szólította fel, s reménye van, hogy ez összeggel csakugyan befejeztetnek az ügyek, különben is a szervezendő köztörvény és bírói hatóságok léphetvén a királyi biztosság helyére.

Hodossy Imre úgy tudja, hogy a vizsgáló bíráló ítél is, különben a javaslatot elfogadja. Huszár Imre a tetszése és derűtsége közt refutálja Madarász egyes állításait, különösen mintha ebből valaki pártkérdezt kívánna alkotni, mert nem hisz pártot a házban, mely a szegedi bűnöket magának vindicálná. Többek hozzászólása után a tárgyalás holnapra halasztatik.

Tóth miniszter benyújtja az Amerikával a kívándorlásokat illetőleg kötött egyezség iránti törvényjavaslatot, sürgősnek jelezvén azt.

Ülés vége. 1/3-órakor

KÜLFÖLD.

Kolozsvár, május 27.

(s.) A végzeteljes párisi utca-harczról, melynek borzalmas részleteit legutóbbi és mai magán-táviratuuk hozza, fölsőlegesnek tartjuk itt bővebben megemlékezni. A rémitő polgárharcz, melyhez hasonlót az egykori Róma polgárháborúinak legvérengzőbb szakából sem tudott felmutatni, csak egy érzelmeket keltheti fel bennünk: a borzalmat. Már az eddigi tudósítások is oly megrázó képét tárták fel előttünk az egy évvel ezelőtti megfőnye és dicsősége tetőponján állott francia világvárosnak, melynek láttára még a philosoph rendithetetlen nyugalma és hite is kétségbeeső pessimismusba képes átmenni. Vajon a gondviselés rettentően igazságos kezének munkája-e e borzasztó tünemény, mely az apák bűneit az unokákön bünteti hetediziglen, avagy vaksors, végzet vagy a sors következetes, kikerülhetetlen egymásutánja, mely évszázadok méhszorgalmu munkáját, millió verejtékes áldoztatát, az emberi méltóság legzsebb gyümölcseit néhány óra alatt semmivé teszi, hogy újra elől kezdje munkáját, melyet sorsának tragicumai egykoron újra meg újra az enyészet örvényébe doband?! Vajon a társadalom is ugyanazon törvényen vasvesszeje alatt nyög, mint a physical világ, melyet egy romboló zivatar önmagának szülötte szétromból, hogy aromok felett ismét saját erejéből új világot teremtsen s meg újra romboljon a nélkül, hogy a megnyugvás végcéljához valaha eljuthatna?! Hamleti kérdések, hasonlóak a „lenni vagy nem lenni”-hez, melyeknek észvesztő mélységét felfogni csak, de melyeket még a vihar bezugása után sem vagyunk képesek megoldani!

S mily iszonyatos anyagi kárt szenvedett Páris egyedül a két hónapi forradalom, alatt már is! Mint egy londoni lap levelezője kiszámítja a lázadás Páris városának minden nap 34 millió, tehát a lefolyt két hó alatt két milliónál nagyobb anyagi kárt okozott. A napi kár következő veszteségekből ered: 150.000 nemzetőr szoldja naponta 2 frankkal számítva 300,00 frank, a nők és gyermekek illetéke 95,000 frank, hadiköltség és lőszér 50,000; 300 ezer munkás munkabér vesztesége 1,800,000 frank, miből a fentebbi 300,000 frank levonandó s így marad tiszta munkabér veszteség naponta 1,500,000; a munkaadók vesztesége 600,000; az u. n. párisi cikkek gyártóinak vesztesége 2 1/2 millió; 800,000 ember kívándorlására által okozott veszteség az élelmi szerek eladásánál 2.400,000; a ruhakészítők vesztesége 2.400,000; 150,000 idegen elmaradása által keletkező veszteség 9 millió; veszteség a házbérlél 2 millió; a versaillesi hadsereg költségei 3 millió, összesen 34,275,000 frank. Ki fogja azon erkölcsi és anyagi károkat megbecsülni, melyek ez idő szerint számokban még ki nem fejezhetők, melyek hatásait azonban a nemzeti vagyon évtizedeken át érezni fogja.

Mint Stockholm-ból jelentik, a király május hó 20-án rekesztette be a své d országgyűlés ülését. A trónbeszéd sajnálatát fejezte ki a felett, hogy a képviselők a kormány előterjesztéseit a hadsereg újjászervezése ügyében visszautasíták, de egyidejűleg a nyár folyamában összehívandó rendkívüli ssessió helyzett kilátásba, mely szintén a hadsereg kérdésével fog foglalkozni. A scandinav unio-ujolag meg nem valóslása felett is sajnálkozott a király.

Az orosz czár a montenegrói fejedelemnek igen gazdag anyagi ajándékokon kívül levelet is küldött, melyben különös jóakarattal mondja ki a vitéz montenegrói nép iránt s egyuttal azon örömmel ad kifejezést, melylyel ő I. Nikola fejedelemnek az ország fejlesztésére irányzott törekvéseit kíséri. Az orosz czár ezen kegynylatkozata Cettinijében végtelen örömet keltett.

A pápa egy idő óta nem ad egyébkör életjelt magáról, csak midőn anathema-villámai mennydörgi le kath.

nyájának valamely jubára, mely közvetlen, vagy közvetve meri vonni a szentségének csilhatlansági privilegiumát. Legközelebb a római egyetem tanárai sujtattak a vatikáni Olymp villámai által, kik a Döllingerhez intézett bizalmi feliratot alájegyezték: Pins e tárgyban Antonellihez intézett levelében mondja: „Azok, kik ezen bűnös feliratokat alájegyezték, megszűntek katolikusok lenni, s ez okból a katolikusok által elkerülendők. Mi egyébiránt részünkről imádkozni fogunk értük, hogy a pokol sötét tanát vessék el maguktól, s mintán előbbi állításukat megtagadják, szóval és példával törekedjenek a környezetükben okozott botrányt jóvá tenni.”

A KELET magán-távirata.

Feladatott Pesten, május 27. 10 ó. — p. d. e.
Érkezett: május 27. 10 ó. 58 p. d. e.

A párisi utczaharc még mindig iszonyuan dühöng; a lázadó Bellevilleben s még pár ponton elkeseredten védik magokat, s borzasztó hatású petroleum bombákkal árasztják el az egész Páris.

Csütörtökön este az erős északkeleti szél a tűznek óriási terjedelmet adott; a Palais royal részben, a rendőrfőnökség egészen leégett. A Louvre keveset károsodott, de Valdegrace, Notre-dame, Hotel de dieu porig égtek; az igazságügyi palota, az új operaház, az osztrák magyar követség s számos boulevard lángtengerben usznak. A Pantheon, a bank-palota, számos egyház megmentetett.

A Párisban levő foglyok, köztük az érsek, sorsáról iszonyu sejtelmek keringnek.

Több lázadó főnök, Dombrowski, Rigault, Coursbet főbelövettek. Mac-Mahon végfelszólítást intézett a lázadókhöz; ujjal 15,000 fogoly ejtetett.

NAPI HIREK.

— A képviselőház máj. 25-diki ülésén az elnöki előterjesztvények közt látjuk az igazságügyér jelentését is, mely szerint tudatja, hogy egészsége helyreállítására pár heti időt kér és helyettesül Horváth Döme, ministeri tanácsost jelöli ki. A miniser lemondása tehát még nincs kinyilvánítva s így megmaradására vonatkozó tegnapi hírnök beteljesülése még — ha nem is valószínű, de legalább lehető. Ugy légyen. — Az elnöki bejelentések közül kiemeljük még Nagyványa és Torontálmegye fölliratait az iránt, hogy az ország vegye meg az ercsi uradalmat az Eötvös család számára.

— A zene-conservatorium által június 4-én rendezendő hangversenyen az egyet működő tagjain kívül a Hilaria daltársulat, továbbá Bokross-Mosell Gizella urhölgy, Gyarmathy Laura és Gyulai Jólan kisaszonnyok is részt fognak venni.

— Királyi ő felsége e hó 23-án Bécsben életveszélyben forgott. A delegatio elfogadása után ugyanis Schönbrunnba kocszott s utja egy alig bevégzett ház előtt vitt el, melyről épen akkor szedték le az álasokat, még pedig a helyett, hogy a gerendákat kötélen eresztették volna le, csak lehajigálták azokat, rendőri figyelmeztetés dacára. Ha az udvari kocsis nem elég ügyes, hogy a lovakat félretérítse, egy három öles nagy gerenda épen a Királyi kocsiára esett volna. Szerencsére semmi baja sem történt. Az építészeket azonnal befogták.

— A királyné Miramareba szándékszik utazni. A kastélyt már rendezik is elfogadására.

— A Petőfy-szobor bizottsága közelebb már ki fogja hirdetni a pályázatot. Három pályadíj lesz 1200 frt, 800 és 500 frttala tervmintákra. Kíváncsok lenne, hogy e szobor kész legyen másfél év alatt, min'án 1873-ban lesz a költő születésének 50-dik évfordulója.

— Országos mintarajztanoda és rajztanár képezde. Ő felsége a közoktatási miniser előterjesztésére a Pesten felállítandó mintarajztanoda és rajztanító képezde felállítását jóváhagyván, ezen intézet igazgatójává Keleti Gusztáv akadémiai festést nevezte ki.

— Szemere Mária, a boldogult Szemere Bertalan leánya, meglepő érzéssel s fenkölt szellemmel irt levélben köszöni meg Borsodvármegye kegyeletes tettet, melylyel néhai nagy fiának tetemeit végnyalomra kebelébe szállította. A levél Romában kelt s ebből kiindulva igen szép eszméket tartalmaz e város világhívatásáról, a papi uralom romboldt után. A levél végsorai ezek: „Legyen Borsodvármegye nagy! Működje fáradhatlanul a felvilágosodás, a tudomány, s a rendezett, szabad élet legtisztább kifejtésének útján, egy szóval legyen fénypontja Magyarhonnak. Sok nagy nevet büszkén nevezhet már magának, de legyen még több nagy férfiaknak anyja! S még egyszer köszönöm kegyeletteljes tetteteket. Köszönöm, ha egyszerűn és elérzékenyülve, úgy, mint boldogult atyám szerető gyermeke! Szemere Mária.”

— A szamosújvári fegyintézet halandósági viszonyairól szomorú képet rajzolnak 107-dik számunkban. Az igazgatóság nem is késett fölvilágosítást közleni velünk, melyet köze isadtunk. Fölszólalásunk azonban nem maradt sikertelenül, mert a királyi biztos ur kezdeménye folytán az igazságügyminiserium meggyőződén, hogy a szamosújvári halandóság túlságosan nagy — a hosszú bürokratikus utak kikerülésével — tisztán a fegyintézetek körül mutatkozó sürgős építkezési javítások gyors eszközölhetését végett az előnyösen ismert pesti építész, Koch Henrik urat, e célra szerződtette. Minthogy pedig Koch ur a szamosújvári fegyintézetet már meglátogatta s annak építészeti hiányait személyesen is tapasztalhatta: tehát

remélhető, hogy a szamosújvári fegyintézet canalisatiója és vízvezetékekkel való ellátása azonnal munkába vétetik és ez az egész bajon gyökeresen segítend.

— A pesti kéjvonal, mely mára volt tervezve. „közbejött akadályok” következtében elmarad. Elég kár. A rendezőség máskor keljen föl korábban.

— Az oktatásügyér elhatározta az ország izraelita elemi iskoláinak törvényszerű szervezését s ennek fogantatására czéljából rendeletet is adott az izraeliták országos iroda-főnökének, Schweiger Mártonnak.

— T. munkatársunk (M. P.) a következősorok közreadására kért föl bennünket: „E lapok t. olvasói tanúságot tehetnek mellettünk, hogy „A Victoria ügye” föliratú cikkeinkben tárgyilagosan, a személyeskedést lehetőleg kerülve, bíraltuk és czáfoltuk meg, kézzel fogható érvek alapján, a többség ajánlotta „függelék.” A M. Polgár két utóbbi számában valaki, több részvényes firmája alatt, cikkekkel közöl, de a függelékéről, az ügyről magáról egyetlen szót sem szól, s csupán személyes gyanúsításokkal, „családi clique-szerű érdekekkel” ijesztget és érvel. E jellemző eljárást a közönség ítélete alá bocsátjuk, s csak annyit jegyzünk meg a demokrata M. Polgárra, hogy míg egyik munkatársa nem rég védelme alá vette a commune férfait, addig most aval gunyol egy a Victoria ügyében fölszólalt, hogy — szabó mester és helypénz bérlo. Neveltségessé teszi azt, ki tisztességes munkával keresi kenyerét s dicsőítik azokat, kik rabolnak és gyujtogatnak! Isten mentsen, hogy valaha egy pártan álljunk önökkel.”

— Hol fizetnek legkevesebb községi adót? Kérde egy közgazdasági lap s azt feleli, hogy Dél-Németországban, hol a községeknek van annyi eszük s utaitak, legelőiket és közhelyeiket gyümölcsfákkal ültetik be. Egész csomó község van, mely évenként 10,000 frtot is vesz be gyümölcs-fái után s e bevételekből fedezi az utak fentartását, hivatalnokai fizetését, sőt sokhelyt az állami adót is. Monheim községet 1858-ban kormányilag kelle kényszeríteni a gyümölcsfák ültetésére, 1868-ban pedig már 3700 tallér bevétele volt a gyümölcs-szüret után. Reutlingenben 1860-ban a gyümölcs szüret 137,000 köből terményt adott, melynek ára 51,000 frt volt. Természetes, hogy ily jövedelem-forrás megvédésére ott nem sajnálják a faörök fizetését sem. Nálunk Körös és Kecskemét, a bánati községek természetesen tömegesen gyümölcsöt. A székelgyézdák udvarán is majd mindenütt látható egy-két gyümölcs-fa, de a megyéken ugyancsak elkélne a dél-németországi jó példa követése.

— Olcsó-nyereség. Egy marseillei kereskedőház a tavaly ügynököket küldött Franciaország komló-termelő vidékeire, s a komló-züret után potomáron bevásároltatta a használatlan komló-szárt s egy Marseille közelében álló gyárban papírra dolgoztatta föl.

— A földieper mivelést igen kiterjedett mérvben üzik Észak-Amerikában. New-York egymaga 500,000 dollár áru epret fogyaszt egy idény folytán. Maryland, Virginia, New-Jersey egymás után vizik piacra a korai és későbbi epret s kis kosaranként egyfél dollárért árulják. Ugyez nagy földterületek, több holdnyi csupán eperrel vannak ott beültetve. A continens élelmesebb vidékei is, kivált nagy városok szomszédságában, szintén termesztik nagyban a földi epret.

— Mikor sülyed el a világ? Bismarck herczeg gyakran szokott parlamentáris soirékat adni, hol a közélet jelesei gyűlnek rendesen egybe. Egy ily soirée alkalmával kérde egy képviselő Bismarcktól: „Mit gondol herczegségged, hogy fognak állani 3 év múlva az ügyek Alsass és Lotharingiában?” „Sok gondot szerez ez önnek?” „Igen sokat.” „Nekem nem” — felelt Bismarck — 3 év alatt a világ el is sülyedhet.” Ezzel elfordult a meglepetett képviselőtől s el lehetünk készülvé rá, hogy a berlini tudós akadémiát gondolkodóba fogja ejteni e válasz. H.

— Dr. Thiele, a bonni csillagda első assistense, e hó 6-kán késő este több barátjával távozott egy baráti mulatságból. Egy utca-sarkon elvált barátaitól, hogy haza menjen s azóta nem látta senki. Lakába nem tért s mivel életmódja, iratai és vagyona a legrendesebb volt, az öngyilkosság gyanuja messze fekszik. Vagy gonosz kezeknek esett tehát áldozatul, vagy mivel éjente gyakran ment a közeli sziklára tudományos vizsgálatokra, ott szerencsétlenül esett el. A bonniak most a közeli hegyek és erdők átkutatására indulnak, ha legalább holt testét meglelhetnék az életében köztisztéletnek örvendő szerencsétlennek.

— A porosz Staats-Anzeiger jelenti, hogy a hosszantartó kemény tél több körületben tetemes károkat okozott a téli vetésekben. A rozs, az olaj-növények majdnem egészen kivesztek; a tavaszi vetések is feltűnően hátra vannak; sokhelyt a téli árpa és répcze is sokat szenvedett a száraz hideg és a tavaszi áradások következtében.

— Rosz tréfa. S... budai vinczellér hazafel balagó nejét meg akarta kissé tréfálni, és midőn az asszony a városmajor mellett elhaladt, kiugrott rejtékéből s „megállj!”-t parancsolt. Az asszony, ki tréfálkozó hitetársát a Würzburgi helyi lap ezeket írja: A Döllinger-föliratot mult vasárnap köztudomásulag ellopák az itteni sörházból. Az új fölirat, aláírás végett, már kitétetett és egy vastag kötélre köttetett, tábláján pedig e fölirat áll: „Kérünk mindenkit, hogy ne lopja ele föliratot.”

— Nur ole' weil' fidel! A bécsi egyetemi tanulók igen kedélyes gyerekek. A minap egyik tanárunkat esernyőzték meg, most meg két vig czimbora Dr. Hyrtl előadásán összepofozkodott, mit az előadás után az utcán is folytattak, úgy, hogy a rendőrségnek kellett közbevetnie magát.

— Azok is gyászidőkben születhettek! A M. P. ezt a szót találta volt ki annak igazolásul, hogy az idei sorozáskor feltűnően sok katona-kötelezett fordult elő, kik alkalmatlanok a hadi szolgálatra. Würzburgról meg azt olvassuk, hogy ott 132 hadköteles közül csak 26 vált be katonának s az alkalmatlanok legnagyobb részét túlkövetség miatt kelle visszautasítani. Ezek is gyászidőkben születhettek!

első perczben föl nem ismerte, legkevésbé sem ijedt meg, hanem előfogta kapáját s olyat csapott megtámadója fejére, hogy a szerencsétlen vinczellér azonnal ájultan rogyott lábaihoz. Az asszony ezt látva menekült, s csak akkor tudta meg, hogy férjét ütötte föbe, midőn a félholtat véresen vitték szállására.

— A „Jól értesült” K. K. jeles újdondását figyelmeztetjük, hogy Némethy Irma nem Virgilia, hanem Volumnia szerepében lép föl ma. Ez a tévedés még megjárna, ha a t. újdondász nem dicsérné föl a hat év előtti nemestűzű Virgiliát, mert ebből csakugyan nehéz azt következtetni, hogy most meg kitűnő Volumnia lesz. A pesti lapok különben épen ebben a szerepben dicsérték legjobban N. I. k. asszonyt s így érdekel nézünk ez előadás elé.

— Egy új világhírű ember. William Geretti, a felülmulatlan légművész, ki legutóbbi sikereivel Amerikában felülmulta Blondint is, mert míg Blondin kötélén ment keresztül a Niagara, Geretti William legutóbb a Niagara fölé kifeszített sodrony kötélén velocipéden tette meg e hajmeresztő utat, s a közönséget oly bámulatra ragadta, hogy rögtön egy angol társaság alakult, mely Londonba szerződtette őt pár előadásra, s most a Themse fölött velocipédek kötélén. Szemtanuk elragadtatva beszélnek e borzalmas előadásokról.

— A visegrádi váromokhoz új utat készítettek s e munka a napokban lett kész. Az új ut a Salamon-tornytól a váromok tetejéig 25 kanyarulatot tesz. A kalváriahegyről a Zách Klára síremléke mellett elvezető utat is szélesebbé, kényelmesebbé tették. A váromokhoz vezető ut hosszában 14 nagy, 4 kis pad és 2 asztal van felállítva. Őt utmutatóul szolgáló oszlop különféle feliratokat visel. A váromok bemeneténél márványtábla van a falba illesztve e felirattal: „Üdvözlégy vándor! A közönség kényelmére egyesek költségén, 1871.” — Az ut helyreállításában s a pihenők létesítésében a főérdem Viktorin József, visegrádi plébánosé.

— Vámbéry Armin jeles tudósunk, Közép-Ázsia világhírű ösmerője, Oroszország és Chiwa föliratu cikkeit közzöl az ágostai Allgemeine utóbbi számában, melyben figyelmezteti a világot azon terieszkedési célzatosokra, melyeket Oroszország közép Ázsiában régóta táplál s most már végkifejződésre vezet. E terieszkedési politikának, mondja Vámbéry, ma már csak a kis Chiwa áll útjában, 2 milliónyi népességével, de ez sem sokáig. „A küzdelem, végzi cikket, megfog kezdődni, vagy talán már meg is kezdődött!”

— Perl bécsi fogorvos hirdetését a tulsó oldalon ajánljuk olvasóink figyelmébe.

KÖZGAZDASÁG.

— Az orláthi részvényes sörfőző társulat alakuló közgyűlését e hó 6-dikán tartá Orláthon, a már helyben hagyott társulati szabályok alapján. A gyűlésen jelen volt 103 részvény 15 képviselője. A megalakult gyűlés megválasztá igazgató tagokul: Thallmayer, b. Bruchenthal, ifj. Melzer Dániel, Dr. Müller Gottfrid, Stüszmann János, Wächter Gyula és b. Mylius urakat.

A közgyűlés elfogadta a szerződési javaslatot az összes serházi épületek és a fundus instructus vásári megvételét illetőleg s megbizta az igazgató-tanácsot, hogy a vásárt végleg kösse meg.

Bár az ezer, 200 frtos, részvény által fedezendő 200,000 frtnyi alaptőke jó része még nincs biztosítva — a már is elhelyezett részvények tőkéje teljesen fedezi a vásári összeget, sőt még annyi üzlet-tőkét is szolgáltat, a mennyi bővön elég az üzlet virágzó és jövedelmet ígérő folytatására.

— Kormányunk bölcs gondoskodással tesz meg mindent a kender-ipar emelésére, de eddigelé nem nagy eredményt mutatnak föl intézkedései, a gazda-közönség közönyössége folytán. Bezzeg Németországban jobban fogják föl a gazdák saját hasznukat s mindent elkövetnek e nagy jövedelmi gazdasági ág fejlesztésére. Berlinben e célból kender-termelő társulat alakult, mely nem csak szóval és írásban igyekszik e czikk művelésének kedveltetésére, hanem kiállításokat rendez, az egész országban példány kender-földeket műveltet, díjakat tűz ki sat. Hanem mi, függetlenségre törő magyarok, minden efélét a kormány atyáskodásától akarunk. Bár csak e téren lennénk autonomiánkra féltékenyek!

Üzlet. A décsi piac árai majus 23-kán. 1 mérő tisztabúza, legjobb, 6 ft — kr., rozs 4 ft 20 kr., elegybúza 5 ft 40 kr., zab 2 ft 40 kr. Széna mázsája 3 ft 50 kr. Egy öl fa 36 hüv. hosszú 10 ft. — k. Fagygyugyertya fontja 40 kr. Marhahús 18 kr. Konyhaliszt 8 ft 40 kr. Borsó 4 ft — kr. lencse 4 ft, 20 kr. paszuly 5 ft 20 kr., Burgonya — fr — kr.

A m.-vásárhelyi piac árai majus 25. 1 mérő tisztabúza, legjobb, 5 ft 36 kr., rozs 3 ft 84., elegybúza 4 ft 20 kr., zab 2 ft 66 kr. Széna mázsája 3 ft 70 kr. Egy öl fa 36 hüv. hosszú 18 ft 50 kr. 1 font fagygyugyertya 40 kr. Marhahús 22 kr. Konyhaliszt — f 11 kr. Borsó, kupája 16 kr., lencse 18 kr., paszuly 14 kr. Burgonya mérője 1 ft 74 kr.

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről.

Maj. 26-án 5%. Metalliques 100 frt 59.35. Kamat —. 5%. Nemzeti kölcsön 100 frt. 69.05. 1860. Kölcsön 99.90. Bankrészvény 780. Hitelintézeti részvény 200. frt. 280.80. London 10 ft. st. 100 frt. 23 1/4. kr. 124.65. Ezüst 122.50. Cs. kir. arany 5.91. Napoleonor 9.92.

Urbéri kötvények: Magyarországi 79.80. Temesi 77.75. Erdélyi 75.75. Horvátországi 85.50.

Felelős szerkesztő Szász Béla.

HIVATALOS.

Sz. 419-1871

(194)

3-3

Pályázati Hirdetmény.

A főméltóság m. kir. igazságügyi ministerium idei január 21-ről 22969 1870 sz. alatt kelt intézkedéssel Udvarhelyszék törvényszékénél felállított telekkönyvi hatóságnál a telekkönyvi vezetői állomás 800 frt évi járulékkal ürességben lévén, annak betöltése végett ezzel pályázat nyitattik. A pályázni kívánó egyének kik a vizsgát jó sikerrel letették, felszólítottatnak, hogy ezen állomás elnyerhetése iránti kérelmeket okmányaik mellékelésével alól irthoz folyó évi június 6-ig adják be.

Sz. Udvarhelyt 1871 május 18-án

Daniel Gábor
főkirálybíró

NEM HIVATALOS.

! Mesterséges fogak !

PERL bécsi fogorvos által

mesterséges fogak, légnyomatu fogsorok, arany és vulkanitba foglalva a legújabb amerikai mód szerint czélszerűen és természetesen fájdalom nélkül betéttetnek, a foggyökér eltávolítása nélkül. Ugyiszintén fogműtétek kiváló figyelemmel eszközöltetnek, valamint fogfájdalmak örökre eltávolíthatnak.

Lakása Kolozsvárt, a Nemzeti Szállodában, 6 sz.
Rendel' 9 órától d. e. 5 óráig d. u.

Árak mérsékeltek.

„Janus“

általános kölcsönös tőke- és járadékbiztosító intézet
Bécsben

alapított 1839-ik évben.

A magyar koronához tartozó országok részére engedélyezett a nagymélt. m. k. kereskedelmi miniszteriumnak f. é. február 16-án 1442. sz. a. kelt leirátával.

A „Janus“ főügynöksége Kolozsvárt

képviselve

Duha Kristóf által

tisztelettel batorodik a t. cz. közönség tudomására hozni, hogy működését az országban megkezdette.

Minthogy a „Janus“ biztosító intézet nem részvény társaság, ezért az összes egész évi nyereségy minden részvény-kamatok, osztalék vagy részdíjak levonása nélkül a biztosított tagjai közt felosztatik.

A „Janus“ biztosító intézet alapítókéje, mely több mint

20.000

biztosított tagnak közös és kizárólagos vagyonát képezi,
all 2.250.000 frtból.

Ezen alapitoke felosztatik, egy 1.725.000 frtból álló főalapra, továbbá 250.000 frtból álló biztosítéki alapra, és egy 190.000 frtból álló általános tartalék alapra.

A „Janus“ fennállása óta biztosított tagjai közt

2.500.000 frtot

fizetett ki, lejárt biztosító összegek, életjáradékok és nyugdíjakul és

325.000 frt

nyereséget osztott ki biztosított tagjai közt

Ajánlatok az alóliott főügynökségnél tehetők, valamint mindennemű értesítések és kimutatások ott ingyen nyerhetők.

A „Janus“ főügynöksége
Kolozsvárt.

(197)
A 20 év óta fenálló s legjobb hiteli
Aranyozott-árak

gyára

JOHANN HOPPE,

in Wien,

érem-rámát;

továbbá egyszerű és bármily stílusú
consol-asztalait, aranyos és lakos-ráma-
léceket, függőy-tartókat és rúdait (carnisse),
bármily nagyságban, aranyozva, foltérén,
vagy barnán. Üveg-ostingós

csillárak,

a legújabb divat szerént, 4-6, 8-24
gyertyára sat. Egyszerűsöd barnely nemű
aranyozó-munkák és templomok, lakások
sat. felkítése elvállaltatik s a

legújtanosabb
gyári árakon a legpontosabban eszközöl-
tetik. Régi tárgyak kijavittatnak s azonnal
elküldetnek. A becsomagolás saját felelő-
ség alatt történik, az igazolt kiadások
szerént.

Gyár és raktárak
Wien, Wieden, Himmelspasse, No. 16. Etele der
L. A. H. H.

Sorsjegyek

részletfizetésekre

csoportozatokban a legközelebbi
huzásokra
Junius 1-ső és 15-én, Julius 15 és 30-n
és Augustus 1-sőjén

1864-iki, 8%-es 400 frcs török, budai, Stanislau,
Sachsen-Meiningi, Salm, Waldstein, Clary, 5%-es
1860-iki és braunschweigi-SORSJEGYEK.

A nálam életbe léptetett berendezés: több
kedvelt sorsjegyeknek egy csoportozatban rész-
letekre vásárlása által a résztvevő azon előny-
be részesül, hogy mindjárt az első részlet lete-
tele után és a lefizetés tartama alatt

minden nyerőre egészen egyedül

játszik a csoportozatban jelölt sorsjegyeknél és
ezek egyik a másik után a részletével hatá-
rozmányai szerint részére kiszolgáltatnak.

Tehát még a lefizetés tartama alatt ere-
deti sorsjegyek birtokába juthatni.

3%-es 400 frcs török-sorsjegy, huzás június 1.
50 frcs 1864-iki sorsjegy, huzás június 1.
50 frcs magyar jutalom sorsjegy, huzás augusztus 15.
Waldstein-sorsjegy, huzás július 30.
Rudolf-sorsjegy, huzás október 1.

100 frcs 1864-iki sorsjegy, huzás június 1.
Stanislau sorsjegy, huzás június 15.
Clary-sorsjegy, huzás július 30.
Braunschweigi-sorsjegy, huzás augusztus 1.
Sachsen-Meiningen-sorsjegy, huzás július 1.

50 frcs 1864-iki sorsjegy, huzás június 1.
5%-es 100 frcs 1860-iki sorsjegy, huzás aug. 1.
Salm-sorsjegy, huzás július 15.
Sachsen-Meiningen-sorsjegy, huzás július 1.

Ezen csoportok mind egyikénél évenként
több mint 12 huzáson játszhatni főnye-
reményekre

EGY MILLIÓ FÖLÜL.

A szelvényes sorsjegyek kamatai az első rész-
let lefizetés-napjától a vevőt illetik.
Főbb csoportozatok, bármelyike 10
frt. első részlet- és további 28 havonkénti
10 frt. részletekért szerezhető meg.

Bélyeg egyszer s mindenkorra csoportonként
2 frt. 55 kr.

Minden az osztrák-magyar államban lé-
tező sorsjegyek úgy egyenként, mint tes-
zés szerint összeállított csoportozatokban
is részletekre a legolcsóbban adhatnak el.

Az én 17148 számú részjeggyemmel
1870 sept. 1-sőjén

az 1864-iki sorsjegyek
200,000 frcs főnyerőjét

nyerte meg Hartleben Ferencz úr, s a ná-
lam fekvő hivatalosan hitelesített igazol-
vány szerint föl is vette.

FÜRST EDUARD bankháza

Bécs, Stephansplatz.

Május 15 én 1871.

(120) (14-20)

Bécsben

a legolcsóbb, legjobb, és legszebb

butorokat
FRANKL J. G. és L.

gyári raktárában

Leopoldstadt, Obere Donaustrasse N. 91.
neben dem Schöllerhof,

vásárolhatni.

Mintakönyv árjegyzékkel
biztosítékul beküldött 4 frtra küldetik
és bérmentes visszaküldés esetében a
biztosíték szinte vissza adatik.

(174) (4-12)

Óvás.

Mintán Giergl István úr Pesten ha-
misított, utánzott Pagliano Syrop eladásá-
val foglalkozik, e miatt vele minden ósz-
szeköltetést megszünttettem és óvom a t.
cz. közönséget a hamisított syrop vásár-
lásától. Az utasítás közelebbi kiadásában
neve törölve leend.

PAGLIANO JEROMOS,
az orvostan tanára Florenzben.

M. gr. legid. Teleki Do-
moks úr czelnai pinczé-
jében 1500 erd. veder ki-
tűnő 1866-ik évi bor eladó,
erd. vedrenként 4 frton o. ér-
tékben. Értekezhetni Albert
Elek tisztartóval Czelnán.
Utóposta M. Jgen.

(50) (16-24)

Galene-beföcskendés

fájdalom nélkül gyógyítja 3 nap
alatt a hügy-cső minden gennyfolyá-
sát, ugy keletkezében, mint kifej-
lett és egészen idült állapotában.
Központi raktár az Osztrák-magyar
birodalom számára:

Maager Vilmosnál, Wien,
Bäcker-Strasse 12.

Egy üveg ára, használati
utasítással, 3 frt 70 kr. Pesten, Tö-
rök Józsefnél, királyutca 7.

(13) (17-*)

Figyelemre méltó hasznos

találmányok!
A LONDONI VILÁGIÁLLÍTÁSON 1862-ben
kitüntetett gyógyszeres illatszerek
ES ÖLTÖZŐ ASZTALI VEGYÉSZI MŰKELLEKEK:

BÁNYAY L. KÁROLY

Okleveles gyógyszerész találmányai;
és vegyszergyártmányai KOLOZSVÁRTT
cs. k. patens által törvényesen védelve.
Az egész osztrák birodalom és Magyarország te-
rületére cs. k. kizárólagos kiváltságot nyert:
Gyógyszeres növényi

VICTORIA-PARFÜM.

Erősítő és szépítő illatszerek, mely ál-
lamosan hasznosnak elismertetett.
Mint illatszerek, mint szépítő mosdó-szer,
mint szájmosó, mint füstölő-szerek és a
leghatásosabb ideg- és izom erősítő.

Egy üveg tartalma 8 lat
VICTORIA PARFÜM.

Ára 1 frt 40 kr. o. é.

Ezen illatszert 6 Felsége a cá-
szárné és királyné legmagasabb elisme-
réssel PALOTA-FÜSTÖLŐUL elfogadni
kegyeskedett.

Kitüntetett gyógyszeres-növényi

BALSAMIN HAJESSENTIA.

A hajkorpa gyors eltávolítására, a hajbőr
tisztítására és erősítésére s főképpen a
haj hullása ellen. Egy eredeti üveg
tartalmaz 8 lat BALSAMIN-ESSENTIÁT.

Ára 1 frt 25 kr.

BALSAMIN HAJERŐSÍTŐ POMÁDE

A haj hullása ellen és a hajnövekedésnek
elősegítéséül. Egy eredeti nagyobb té-
gely ára 1 frt o. é. minden raktárban.

PURITAS-PECSETTISZTÍTÓSZESZ

Melylyel minden KÉLMÉK és KESZ-
TYÜK színváltozás nélkül gyorsan tisz-
títhatók. Egy eredeti üveg ára 35 kr.

Kitüntetett gyógyszeres-növényi

AROMATIN SZAJVIZ.

A foghús erősítésére, a fogak épen tartá-
sára s tisztítására, és a szájrészek ren-
des ápolására, a könnyen vérző iny- és
lógult fogak szilárdítására; ugy szintén
az odvas vagy bérakott fogaktól, dohány-
zástól vagy egyébként bűzös-szájízszag
gyors elűzésére, és azonnal kellemes
szájlehellet eszközzésére. Egy eredeti
nagy üveggel: Ára 1 frt 25 kr. o. é.

Kitüntetett:

MAGYAR NEMZETI

BAJUSZPEDRÓ.

Általános kedvelt, szilárdul-összetartó,
s teteszes szerinti hajlékonyságért, mely
a bajuszat nem töri, sőt fésüléskor sem
tépi, s mivel zsebben hordozás alatt is
megtartja eredeti jó minőségét, minden
időszakban kedvezőleg használható. Egy
Védjegyes ércz-dobozban Ára 35 kr.

Kitüntett:

ERDÉLYI-FLORA MOSDÓ és BE-

RETVALKOZÓ-SZAPPAN

védjegyes borítékban. Ára 25 kr. o. é.

RARICAL BALZSAM:

TYUKSZEM IRTÓ GYÓGYSZER.

Mely által a „Tyukszem“ fájdalom
és metező eszközök nélkül gyorsan és
gyökeresen eltávolítható. Ára 1 frt.

Kitüntetett Hajfestőszerek:

JUVENTAS-HAJFESTŐ-SZESZ.

Mely által az őszhaj, szakál, ba-
jusz és szemöldök 1/2 óra alatt az
ifjú kórhoz hasonló természetes szőke,
barna vagy feketére, több hónapokig
tartósan színezhető, és oly állandó, hogy
a rendes mosdások után is változatlan
marad. Használati eszközökkel és utasi-
tással. Ára 2 frt 50 kr. o. é.

Kitüntett:

ERDÉLYI FLORA POMÁDE.

A haj szépítésére és rendes ápolá-
sára. Erősfedő üveg-tégelyben.
Ára 50 kr. o. é. minden raktárban.

Az üvegeken kiálló betűkkel van jelelve:

BÁNYAY L. K. Kolozsvárt.

A fennebb jelölt szabott árából
minden Dúctes megrendelésnek 10%
azaz egy tízed ár leszámitódik, nagyobb
megrendeléseknek aránylagosan több ked-
vezmény van szabályozva. A megrende-
lések egyenesen Kolozsvárra a Redoute
átellenében lévő BÁNYAY LITERÁTI
KÁROLY saját házához intézendők.

ORVOSILAG megvizsgálva, S VEGYTANILAG

elismervé ARTHALMATLAN létrészekből levők

TALÁLTATTAK, s mint legjobb minőségűek

HITELESEN AJÁNLVÁ vannak.